

Kā salīdzināt ziloņus un peles

Eiropas Savienība šogad sāks testēt jaunu globālo universitāšu reitingu

Diāna Kārklīņa

LATVIJA nav vienīgā, kas bažijas par savu augstskolu pozīcijām globālajos universitāšu reitingos. Arī Eiropa kopumā ir norūpējusies, ka Eiropas augstskolas prestižajos reitingos jau tradicionāli nespēj izkonkurēt ASV universitātes. Lielākā kritika šajā sakarā gan tiek veltīta reitingu sastādītājiem, tāpēc Eiropas Savienība uzsāks divu gadu projektu, lai izstrādātu un ieviestu jaunu universitāšu novērtēšanas sistēmu.

Necilī rezultāti

Divos vadošajos globālajos universitāšu reitingos Eiropas augstskolas pēdējos piecos sešos gados uzrādījušas visai necilus rezultātus, salīdzinot ar ASV skolām. Ķīnas Šanhajas Dzjao Tona universitātes Pasaules universitāšu akadēmiskajā reitingā (*SJTU*) šajā laikposmā pirmajā divdesmitniekā figurē 17 ASV augstskolu, bet vienīgās tajā iekļuvušās Eiropas augstskolas ir britu Kembridžas un Oksfordas universitātes. Lielbritānijas laikraksts *The Times* Augstākās izglītības pie-

Kā tas iespaidos Latvijas augstskolas?

MARCIS AUZIŅŠ,
LATVIJAS UNIVERSITĀTES REKTORS:

Neviens no esošajiem reitingiem nekad nav pretendējis uz absolūtu un visaptverošu augstskolu novērtējumu, bet gan ranžējis tās pēc konkrētiem rādītājiem, kas vairākumā gadījumu vērsti uz universitāšu pētniecisko sasniegumu novērtēšanu. Eiropas Komisijas topošais globālais universitāšu reitings, kas lielāku uzmanību pievēršis augstskolu daudzveidībai, būs vēl viena kvalitatīva alternatīva un informācijas avots. Ņemot vērā, ka jauno reitingu veidos Eiropas institūcija, tajā būtu jāparādās arī lielākajām Baltijas valstu universitātēm, arī LU. Tā būtu iespēja ieraudzīt sevi starptautiskā kontekstā, apzināt savas stiprās un vājās puses.

likuma (*THES*) sastādītājā indeksā pirmajā divdesmitniekā ir 12 ASV augstskolu, tikai četras Lielbritānijas izglītības iestādes un viena Francijas

IVARS KNĒTS,
RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES REKTORS:

Ir grūti salīdzināt ziloni ar peli — kurš labāks? Tāpat nav iespējams salīdzināt, piemēram, RTU ar Latvijas Mūzikas akadēmiju. Salīdzināmas būtu līdzīgas augstskolas, arī studiju programmas konkrētā specialitātē. Ja starp augstskolu reitingiem ir kāds jauns piedāvājums, tas vienmēr var būt interesants no rezultātu viedokļa, lai gan, domājot, pasaules lideri jau ir nostabilizējušies. Ja valsts finansējums augstākajai izglītībai Latvijā ir tik mazs, nevar cerēt, ka Latvijas augstskolas būs *Top 10*. Reitingos nepamatojti tiek izcelti zinātniskie rezultāti, jo augstskolu uzdevums ir arī sagatavot profesionāļus ikdienas darbam. Šajā ziņā vairāk varētu vērtēt absolventu algas un pozīcijas darba tirgū.

augstskola. Šādi Eiropas augstskolu panākumi neiepriecina, ja ņem vērā, ka Eiropā ir aptuveni 4000 augstākās izglīt-

ību izmantot ne tikai ārēms studēt kārie studenti, lai izraudzītos augstskolu, bet arī valsts un privātās institūcijas, lemjot, kam piešķirt finansējumu, pašas universitātes, lai reklamētu sevi, kā arī politiķi kā līdzekli nacionālo ekonomisko sasniegumu vai mērķu novērtēšanai. Vairākas ES dalībvalstis Eiropas augstskolu pozīcijas pašreizējos globālajos reitingos skaidro ar šo reitingu nepilnībām, tāpēc Eiropas Komisija ķērusies pie jauna pasaules universitāšu reitinga izveides, par ko runāts ticis jau vairākus gadus, atsaucoties uz *EU Observer*, vēsta *LETA*.

Vainīgs reitings!

Galvenais, ko pārmet pašreizējiem globālajiem augstskolu indeksiem, ir neobjektīvas metodes un tas, ka bez pienācīgas ievēribas paliek Eiropas augstskolu dažādība un daudzfunkcionālā būtība. Eiropas Komisijas 2008. gada ziņojumā teikts, ka *SJTU* un *THES* indeksu sastādītāji lielāku uzmanību pievērsis pētījumu aspektiem, nevis mācību procesam, kā arī iestādēm kopumā, nevis

to programmām un departamentiem. Francija jau sen aicinājusi veidot alternatīvu Eiropas reitingu, uzsvērot, ka pašreizējo vadošo indeksu kritēriji ir netaisnīgi labvēlīgi anglosakšu augstākās izglītības iestādēm, bet ne labvēlīgi universitātēm, kurās mācības notiek citās Eiropas valodās. Pirms aptuveni gada *Karjeras* Diena rakstīja arī par Eiropas Universitāšu asociācijas nostāju — tā uzskata, ka arī pašas augstskolas mēdz izcelt to, ko vairāk vērtē prestižo reitingu veidotāji, un indeksos iekļuvušās izglītības iestādes visas ir «pēc viena ģimja un līdzības», kas neatbilst patiesajai kopainai.

Jaunajam Eiropas līgas reitingam būs jāsabalanē pētījumu un izglītības kvalitātes vērtējums augstskolās, kā arī jāakceptē augstskolu daudzveidība. Šim projektam atvēlēti 1,2 miljoni eiro, tā plānošana notika 2009.gada otrajā pusē, savukārt 2010.gadā Eiropas līgas reitings tiks izmēģināts ar 150 augstākās izglītības iestādēm no visas pasaules, sākotnēji koncentrējoties uz inženierzinātnēm un biznesa skolām. ♦